

פרשת מצורע (תשפ"ב)

ועשה הכהן את החטאת וכפר על המטהר מטומאתו (וי"ד, י"ט)

מצורע צריך להביא קרבן אשם חטאת ועולה, ובכל קרבן כתבה התורה לשון של כפרה. בקרבן אשם כתיב (וי"ד, י"ח) וכפר עליו הכהן לפני ה', בחטאת כתיב וכפר על המטהר מטומאתו, ובקרבן עולה (וי"ד, כ') כתיב וכפר עליו הכהן וטהר. אבל מצורע עני שאין ידו משגת יכול להביא כבש אחד לאשם ושתי עופות, אחד לחטאת ואחד לעולה. ובקרבן אשם של עני כתיב (וי"ד, כ"ט) לכפר עליו לפני ה' כמו בקרבן עשיר, אבל בקרבן חטאת ועולה כתיב (וי"ד, ל"א) רק פעם אחד וכפר הכהן על המטהר לפני ה' וכלל בזה עולה וחטאת. וצריך להבין למה לא כתב בקרבנות של מצורע עני גם כן לשון של כפרה שלשה פעמים כמו שכתוב בקרבן עשיר.

וברמב"ן דקדק בג' לשונות של כפרה אלו הכתובות בקרבנות של מצורע עשיר, וכתב שלא ידענו מה ענין הכפרות הללו, ואולי שהאשם יכפר על מה שמעל קודם נגעו, והחטאת על חטאו אשר חטא בימי הנגע שאפשר שבצערו אמר ח"ו דבר שאינו הגון על ה', ומפרש שלכן כתוב בקרבן חטאת מטומאתו, וקרבן עולה יהיו לו כופר נפש שיזכה להטהר ולשוב לביתו עכ"ד. ובערכין (ט"ז, א') איתא א"ר שמואל בר נחמני א"ר יוחנן על שבעה דברים נגעים באין, וחד מנייהו גסות הרוח.

ולפי זה מובן למה כתב במצורע עני רק לשון אחת של כפרה על קרבנות חטאת ועולה, ולא כתיב וכפר על המטהר מטומאתו כמו שכתוב בחטאת עשיר, דלדברי הרמב"ן הכפרה של קרבן חטאת הוא משום שאפשר שבצערו ח"ו דיבר דבר שאינו הגון על ה', וזה בא בדרך כלל על ידי מדות של עזות וגסות הרוח, שיותר מצוי באדם עשיר, אבל עני שהוא בשפל המדרגה, בדרך כלל לא ינהג עצמו בדרך עזות וגסות הרוח, אם כן במצורע עני באים הנגעים מטעם אחר ואינו צריך לכפר בקרבן החטאת שלו על עוון זה כמו בקרבן חטאת של עשיר, אלא לכפר לפני ה' כמו בעולתו וממילא כתוב רק פעם אחת בעני וכפר הכהן על המטהר לפני ה' דקאי על חטאתו ועולתו ביחד. (נ.מ.)

פרשת מצורע (תשפ"ב)

והנה נרפא נגע צרעת מן הצרוע (י"ד, ג')

יש לדקדק דתיבות נגע מן הצרוע לכאורה מיותר די לו לכתוב והנה נרפא הצרעת, גם למה כתיב ה' פעמים הכהן, והובא אל הכהן, ויצא הכהן, וראה הכהן, וצוה הכהן, ועוד פעם וצוה הכהן, דהיה די בפעם אחת לגופיה.

ויש לומר דלעיל בפרשת תזריע (י"ג, מ"ה) על הפסוק וטמא טמא יקרא, דרשו במועד קטן (ה', א') דצריך להודיע צערו לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים. והנה, לכאורה זה הוי תועלת דווקא למי שבא עליו נגע הצרעת מחמת גיאות, דעל ז' דברים נגעים באים כדאיתא בערכין (ט"ז, א'), על כן כשמצטער ורבים מבקשים עליו רחמים, מתכפר לו ונרפא מצרעתו. מה שאין כן מי שנתנגע בצרעת מחמת שדיבר לשון הרע דהוי עבירה שבין אדם לחברו כמו שדרשו רבותינו ז"ל בלשון מצורע שמוציא רע על בני אדם, מה תועלת שאחרים יבקשו עליו רחמים, הא צריך לבקש מחילה מחברו. ומבואר מאי דכתיב והנה נרפא נגע מן הצרוע דהיינו דווקא היכא שהצרוע עצמו חזר מדרכו הרעה ולא ישוב עוד לדבר לשון הרע, על ידי זה נתרפא הצרעת ולא על ידי תפילת אחרים. והנה, גימטריה של ה' פעמים כהן הוא שע"ה, ואמרו רבותינו ז"ל במסכת אבות (פ"ד, ג') אין לך אדם שאין לו שעה, דעכשיו בשעת כפרתו של מצורע שבאה על ידי הכהנים הוי שעה שלו, שהכהנים שהם אנשי חסד, כדאיתא בזהר הקדוש (ח"א, רנ"ו, ב'), משפיעין עליו מחסד ששופע הקב"ה עליהם, ועל ידי זה יתרפא, אמן כן יהי רצון. (בן לאשרי)

אני לדודי